

Staatssecretaris van Economische Zaken
mevrouw S. A. M. Dijkma
Ministerie van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

onderwerp: Reactie Natuurvisie
datum: 16 mei 2014

Geachte mevrouw Dijkma,

U heeft het Netwerk Groene Bureaus - als deelnemer aan de Natuurtop van 22 juni 2013 - uitgenodigd te reageren op de Natuurvisie die u op 11 april 2014 aanbood aan de Tweede Kamer. Het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie van groene adviesbureaus, geeft hierbij zijn reactie op de Natuurvisie en biedt een bijdrage aan voor het Uitvoeringsprogramma van de Natuurvisie.

De leden van het Netwerk hebben veel ervaring met de inzet van natuur voor het realiseren van maatschappelijke doelen in relatie tot onder meer waterveiligheid, gezondheid en economisch vestigingsklimaat. Het Netwerk wil die ervaring beschikbaar stellen om de uitvoering van de Natuurvisie te stimuleren én te optimaliseren. Het Netwerk levert deze bijdrage vanuit de positie van groene bureaus in het maatschappelijk proces en vanuit zijn kijk op de Natuurvisie.

Positie als adviseurs

Onze leden zijn objectieve en onafhankelijke adviesbureaus die werken volgens de gedragscode van het Netwerk Groene Bureaus: deskundig, verantwoord, respectvol en integer. De bureaus hebben kwaliteit van besluitvorming en integere advisering als enig belang. Zij zijn natuurbeschermers noch facilitators van natuurschadelijke ontwikkelingen. Zij staan tussen de partijen maar zijn zelf geen partij. Zo dragen de groene bureaus zorg voor de invulling van de maatschappelijk gewenste duurzaamheid op het gebied van natuur.

Deze positie houdt in dat het Netwerk de (natuur)doelen zoals de maatschappij die stelt als uitgangspunt neemt en adviserend kijkt naar de voorgenomen aanpak om die doelen te bereiken. Op die wijze kijkt het Netwerk ook naar de Natuurvisie.

Kijk op de Natuurvisie

1. Het Netwerk waardeert de positieve toon van de Natuurvisie. De Natuurvisie geeft - als aanvulling op het bestaande gebiedenbeleid - de goede beleidsrichting voor de lange termijn. Om natuur verder maatschappelijk te verankeren, is synergie met alle maatschappelijke belangen essentieel. De visie bouwt voort op de toenemende betrokkenheid bij natuur van burgers, organisaties, bedrijven en de verschillende overheden. Natuur kan bijdragen aan gezondheid, wonen, werken, recreëren en waterveiligheid en tegelijk in stand blijven. De visie gaat daarbij terecht ook uit van de eigen kracht van natuur om zich verder te ontwikkelen. Het Netwerk ziet deze beleidsrichting in veel werk van zijn leden toegepast.
2. De Natuurvisie is realistisch in zijn constatering dat er nog veel moet gebeuren om de nationale en internationale doelen voor natuur te bereiken. De gestelde doelen vragen een grote inzet waarbij goed onderbouwde afwegingen tussen maatschappelijke belangen nodig blijven. Daarom is een goede monitoring, ook door de overheid zelf, van groot belang.
3. De Natuurvisie benadrukt terecht het spanningsveld tussen de ecologische en juridische invalshoeken van het natuurbeleid: de 'schurende regelgeving'. De huidige herziening van de natuurregelgeving maar vooral de wijze van uitvoering van natuurregelgeving is in dit verband van belang. Het 'schuren' van regelgeving is veelal door een goede timing en doordachte aanpak van initiatieven te beperken zonder afbreuk te doen aan de intentie van de regelgeving.

4. Ook het streven naar een open lerend kennisnetwerk spreekt het Netwerk aan. Uitwisseling van kennis én onderzoeksvragen tussen onderzoeksorganisaties (waartoe het Netwerk ook zijn leden rekent), initiatiefnemers en overheden is van belang om kennis verder te ontwikkelen. Het Netwerk draagt daar graag aan bij. Ook betere toegang tot gegevens over natuur bij overheden, kennisinstellingen en databanken is van belang voor een goed functionerend kennisnetwerk.
5. Het Netwerk herkent de analyse van de Natuurvisie dat de aandacht voor natuur van burgers en bedrijven vanuit andere motieven dan natuurbehoud toeneemt. Adviesbureaus zien in hun praktijk inderdaad een toename van motieven in de omgang met natuur. Het Netwerk constateert dat daarbij gaat om een *aanvulling* op het motief van natuurbehoud waarop de rijksoverheid zijn beleid mede baseert: erkenning van intrinsieke waarde van natuur. De Natuurvisie lijkt echter uit te gaan van een *vervanging* van dat motief door antropocentrische motieven. Het beeld dat de Natuurvisie daarmee oproept, heeft als risico dat de ingezette beleidslijn als vervanging - en niet als aanvulling - gezien wordt voor het gebiedsbeleid dat mede natuurbehoud als doelstelling heeft. In tijden van schaarse overheidsmiddelen is dit risico reëel. Een dergelijke ontwikkeling zou de gestelde overheidsdoelen buiten bereik brengen.
6. De Natuurvisie geeft wel richting maar geen 'stippen aan de horizon' voor de inzet van natuur voor het bereiken van andere maatschappelijke doelen, al dan niet in combinatie met natuurdoelen. Concrete eigen overheidsdoelstellingen voor deze inzet zouden haaks staan op de beoogde eigen inbreng van burgers en bedrijven. Het Netwerk mist in de Natuurvisie echter de aanzet tot het gezamenlijk formuleren van doelstellingen, of tot het proces daartoe. Dat is van belang om overheden, burgers en bedrijven te enthousiasmeren, om een gezamenlijke taal te ontwikkelen over de maatschappelijke meerwaarde van natuur, om partijen (zoals de overheid) voor de dagelijkse praktijk handvatten voor concrete doelen te bieden en om de resultaten van het ingezette beleid te kunnen toetsen en te evalueren.

Bijdrage aan het Uitvoeringsprogramma

Het Netwerk wil de ervaring van zijn leden met de inzet van natuur voor andere maatschappelijke doelen dan natuurbehoud aanbieden als bijdrage aan het Uitvoeringsprogramma. De bureaus werken in hun praktijk al geruime tijd met de uitgangspunten van de Natuurvisie. De bureaus adviseren over het samengaan van de vele maatschappelijke belangen. Zij kennen de dilemma's en ook de oplossingen om de maatschappelijke waarde van natuur te verzilveren.

In één of meer seminars zal het Netwerk zijn praktijkervaring met natuur in relatie tot gezondheid, waterveiligheid, wonen, werken, recreëren en economisch vestigingsklimaat delen met bedrijven, grondeigenaren en overheden. Daarmee maakt het Netwerk de bestaande mogelijkheden zichtbaar en biedt het Netwerk een platform voor discussie over kansen en risico's. De invulling van de seminar(s) wordt afgestemd op andere initiatieven in het Uitvoeringsprogramma en met andere maatschappelijke organisaties.

Tevens zal het Netwerk de ontwikkelingen die voortkomen uit de Natuurvisie betrekken bij de uitvoering van zijn reguliere activiteiten waaronder:

1. kennisdeling en kennisontwikkeling binnen het Netwerk;
2. kwaliteitsborging van de leden;
3. leveren van een maatschappelijke inbreng op grond van praktijkervaring;
4. leveren van feedback en optreden als gesprekspartner op het gebied van regelgeving naar de verschillende overheden;
5. enthousiasmeren van opdrachtgevers voor een innovatieve aanpak van vraagstukken.

Advies voor de vormgeving van het Uitvoeringsprogramma

De uitvoering van de Natuurvisie vraagt inzet op een aantal thema's. Het Netwerk adviseert in het Uitvoeringsprogramma aandacht te besteden aan de volgende thema's:

1. handhaven van regelgeving, onder meer voor ontheffingsplicht bij (particuliere) initiatieven, bij de uitvoering van maatregelen voor compensatie en mitigatie en bescherming van natuurmonumenten;
2. schurende regelgeving, en de mogelijkheden om daarmee om te gaan met behoud van de intentie van de natuurregelgeving, bijvoorbeeld bij op individuen gerichte soortbescherming;

3. leren van de praktijk, onder meer over de effectiviteit van natuurstimulerende, compenserende of mitigerende maatregelen;
4. versterken en uitbreiden van de natuurkennisinfrastructuur;
5. versterken en uitbreiden van de kennis bij de uitvoerders van (natuur)regelgeving;
6. ontwikkelen van criteria voor kwaliteitsbeoordeling bij aanbesteden voor onder meer natuurinclusief ontwerp en innovatieve benadering van functiecombinaties;
7. ontwikkelen van nieuwe instrumenten om natuurbaten en natuurlasten te koppelen indien deze kosten en baten bij verschillende partijen liggen, en het ontwikkelen van verdienmodellen voor bijvoorbeeld landgoederen en terreinbeherende organisaties met als doel ontwikkeling, instandhouding en bescherming van natuurwaarden;
8. monitoring en evaluatie van de effectiviteit van beleid.

Het Netwerk is graag bereid initiatieven die op deze punten betrekking hebben te ondersteunen op basis van de ervaring van zijn leden.

Het Netwerk hoopt met zijn kijk op de Natuurvisie een bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling van het natuurbeleid en wenst u veel succes bij het Uitvoeringsprogramma.

Hoogachtend,

Ir. Johan P.M. Burger
Voorzitter Netwerk Groene Bureaus